

THÁI THUỘNG CẢM ỨNG THIÊN

Tập 117

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Địa điểm: Tịnh tông Học hội Singapore

Thời gian: 28/10/1999

Viết dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lư

Chư vị đồng học, chào mọi người! Mời xem Cảm Ứng Thiên đoạn thứ 54, đoạn này chỉ có hai câu:

Dĩ trực vi khúc, dĩ khúc vi trực.

以直為曲。以曲為直。

Đem đúng cho thành sai, đem sai cho thành đúng.

Tôi đọc một lượt đoạn thứ nhất trong chú giải: “Hai bên đến cửa quan kiện tụng, đúng sai chưa phân định, chuyện sống chết định đoạt ở một lời của ta, sao có thể hời hợt qua loa! Nay lại đúng sai điên đảo, chẳng bởi nhận hối lộ thì ắt là theo tình riêng, bằng không thì cũng là khinh suất lỗ mãng. Chỉ cần có một trong những điều này, vậy há xứng đáng giữ chức quan ở trên người dân sao?” Đây là nêu ra một thí dụ cho việc làm quan xử án, nhưng thật ra những chuyện này trong xã hội hiện nay gần như mỗi một người đều phạm phải lỗi lầm này. “Trực, khúc” cũng chính là đúng sai, nếu như không có trí tuệ chân thật thì rất khó đoán định. Đặc biệt là những điều tưởng đúng mà lại sai, tưởng sai mà lại đúng, nếu như không có trí tuệ, không có học vấn thì không dễ gì phán đoán; thường là phán đoán sai lầm thì tạo tội nghiệp rất nặng, chính mình còn không biết.

Các đồng học đọc qua Liễu Phàm Tứ Huấn, đối với những chuyện này thì Liễu Phàm Tứ Huấn nói được rất tường tận, nói được rất rộng, cũng nói được vô cùng sâu sắc. Nguyên tắc của sách nêu ra, chúng ta phải học tập, phải có thể nắm vững, đó là “phải trái”, “đúng sai”, không chỉ là hiện tiền, còn phải bàn đến ảnh hưởng sâu rộng của vấn đề. Có một số việc trước mắt dường như là bất lợi, thế nhưng lợi ích trong tương lai rất lớn; vào lúc này, nơi này bất lợi nhưng ở nơi khác lợi ích rất lớn. Chúng ta có suy ngẫm đến vấn đề này chưa? Phật nói hết thủy pháp, về mặt không gian mà nói thì ngang tròn khắp mười phương, ngài muốn lợi ích hết thủy chúng sanh trong mười phương; về mặt thời gian mà nói thì dọc cùng khắp ba đời, đây mới là lợi ích chân thật, lợi ích vĩnh hằng. Phàm phu suy xét không được tường tận như vậy, chỉ nghĩ đến ngay trước mắt lúc này, nơi này. Nghĩ đến nơi này, nơi này vẫn còn rất nhỏ, thậm chí chỉ nghĩ đến một đời của

chính mình, trước mắt tôi có lợi ích gì hay không? Lợi ích về sau của mình thì đều không nghĩ tới, tầm nhìn như vậy có thể nói là nông cạn đến tột cùng. Đại đức xưa dạy bảo đồng tu học Phật phải có “mắt trước sau”, ở trong kinh giáo, Phật lại dạy chúng ta “ngũ nhãn viên minh”, chúng ta đối với sự việc mới có thể nhìn được rõ ràng.

Chúng ta thường nói, thường nêu dẫn Phật pháp. Vậy Phật pháp là gì? Chân thật hiểu rõ chân tướng của vũ trụ nhân sinh thì gọi là Phật pháp. Nhân sinh là chính mình, vũ trụ là hoàn cảnh sinh hoạt của chúng ta. Bạn có thể nhận thức chính mình, nhận thức hoàn cảnh sinh hoạt thì bạn là Bồ-tát, bạn là Phật. Một người nếu như không nhận thức chính mình, không hiểu rõ hoàn cảnh sinh hoạt của chính mình thì người này gọi là phàm phu. Việc này có mấy người đã từng nghiêm túc suy ngẫm qua? Nghiêm túc suy xét qua? “Ta” là gì? Cái gì là “ta”? Chỉ có người chân thật học Phật mới nghĩ đến việc này. Thân thể này có phải là ta không? Thân không phải là ta, phàm phu trong lục đạo đều chấp trước cái thân này là ta, điều này sai rồi. Bởi do chấp trước này nên trong kinh Kim Cang nói: “Tướng ta, tướng người, tướng chúng sanh, tướng thọ giả”, thầy đều khởi lên. Căn bản của bốn tướng chính là tướng ta, căn bản của tướng ta là chấp trước. Tướng tông nói rất hay: Mạt-na là chấp trước, bốn phiền não lớn thường theo nhau. “Ta” là gì? Ngã ái, ngã kiến, ngã si, ngã mạn, *ái, kiến, si, mạn* là ta.

Nếu như Phật không nói rõ ràng cho chúng ta, chúng ta làm sao mà biết được? Cả ngày đều sống trong “ái, kiến, si, mạn” này. “Ái, kiến, si, mạn”, thật ra mà nói chính là tham sân si mạn mà chúng ta thường nói, hóa ra những thứ này là ta. Ai ai cũng mong cầu thỏa mãn tham sân si mạn, tham sân si mạn quả nhiên thỏa mãn rồi thì đi vào địa ngục A-tỳ, xuống tầng thấp nhất trong lục đạo. Hay nói cách khác, tham sân si mạn càng nhẹ thì càng lên cao; tham sân si mạn càng nặng thì càng xuống thấp, lục đạo chính là hiện tượng như vậy. Cõi trời thì tham sân si mạn nhẹ nhất, trời Vô Sắc giới là nhẹ nhất. Trời Sắc giới nặng hơn Vô Sắc giới một chút, trời Dục giới thì càng nặng hơn một chút, cõi a-tu-la và cõi người so với trời Dục giới thì càng nặng hơn, càng nặng thì càng đọa lạc xuống dưới; nặng nhất thì đi vào cõi địa ngục, địa ngục A-tỳ. Thế nên còn muốn đi làm chuyện tham sân si mạn nữa không?

Phật dạy người tu hành là tu cái gì? Tu sửa kiến giải sai lầm của bạn. Ngã kiến chính là kiến giải, kiến giải chính là khởi tâm động niệm. Khởi tâm động niệm chính là ái, kiến, si, mạn, cái này gọi là ngã chấp, chấp trước vào ái, kiến, si, mạn thì vĩnh viễn không thoát khỏi lục đạo luân hồi, trải qua những ngày tháng

này thật quá đau khổ, quá đáng thương. Phật bảo chúng ta giác ngộ, bảo chúng ta quay đầu; giác ngộ chính là đem sự việc này làm rõ ràng, làm sáng tỏ; quay đầu là về sau không làm nữa, xả bỏ sạch sành sanh. Các đồng tu học Phật đều hy vọng buông xuống, đều hy vọng đem nó xả bỏ, nhưng lại cứ luôn không xả được. Bạn xả bỏ được thì bạn liền thành Phật. Phật và chúng sanh chỉ khác nhau ở một niệm, chuyển trở lại thì chuyển phàm thành thánh, chuyển mê thành ngộ. Vì sao bạn không chuyển lại được? Vì sao bạn không giác ngộ? Chấp trước của bạn quá nặng, niệm niệm là mong cầu lợi ích của chính mình. Chính mình là tâm riêng tư, là ngã ái, ngã si, ngã kiến, niệm niệm vì cái này mà tạo nghiệp. Phật pháp Đại thừa, lời dạy bảo của Thế Tôn cao minh đến tột cùng, người mê hoặc đến cực sâu cực nặng nếu như có thể tin tưởng lời dạy của Phật-đà thì đều có thể chuyển trở lại được. Bạn không tin tưởng, không chịu học thì không còn cách nào khác. Chỉ cần bạn chịu tin tưởng, chịu y giáo phụng hành, phàm phu một đời thành Phật, không những về mặt lý luận là có thể, mà trên thực tế nhất định có thể làm được.

Phật dạy chúng ta như thế nào? Trong kinh Kim Cang có dạy một phương pháp rất cao minh. Người đọc kinh Kim Cang rất nhiều, bất luận là tông nào, phái nào, tu học pháp môn gì, hầu như không ai không đọc kinh Kim Cang. Nguyên tắc nguyên lý giảng trong kinh Kim Cang thì Phật đã nói, phát tâm độ vô lượng vô biên chúng sanh, tâm này vừa phát thì ý niệm sẽ chuyển trở lại. Phàm phu mỗi niệm đều là vì bản thân, hiện tại buông xuống bản thân, độ vô lượng vô biên chúng sanh là vì hết thấy chúng sanh, không còn vì chính mình nữa. Người chịu vì hết thấy chúng sanh mà buông xả chính mình, tuyệt đối không có ý niệm vì chính mình, người này sẽ chuyển thức thành trí, chuyển mê thành ngộ. Phải biết được mê ngộ, vì chính mình là mê, vì chúng sanh là giác ngộ; vì tương lai là mê, vì hiện tại là giác ngộ. Lời này các đồng học nghe có hiểu không? Tại sao nói vì tương lai là mê? Tương lai là tướng thọ giả, bốn tướng của bạn chưa phá. Vì hiện tại, không có tương lai, tướng thọ giả sẽ không còn nữa, liền đột phá thời gian và không gian.

Trong Hoa Nghiêm nói “ba đời không rời một niệm”, lời này là như thế nào? Một niệm giác ngộ rồi thì ba đời không còn nữa; một niệm mê mờ thì biến thành ba đời: quá khứ, hiện tại, vị lai, mê rồi mới có. Một niệm mê thì sanh ra vọng niệm ba đời; khi giác ngộ rồi thì chỉ có một niệm, tuyệt đối không có ba đời. Hay nói cách khác, người giác ngộ không có mười phương, người mê mới có mười phương; mười phương, ba đời đều ở một niệm. Một niệm là “năng hiện” (chủ thể biến hiện), nhất chân là nhất chân pháp giới, nhất chân là cảnh giới, là

“sở hiện” (đối tượng biến hiện); “năng sở” là một, không phải hai, bạn thật sự giác ngộ rồi. Cho nên người mê, mê rồi thì năng hiện - sở hiện, mê rồi thì [không biết] năng sở là một, ở trong đó mới sanh ra nhận thức sai lầm về mười phương, ba đời. Trong kinh Bát-nhã giảng rất tường tận, giảng được rõ ràng, đây là căn nguyên của phải trái, đúng sai. Nhập vào cảnh giới này, trong kinh Hoa Nghiêm nói là nhập pháp giới, vậy thì làm gì còn phải trái, còn đúng sai? Không còn nữa. Phải trái, đúng sai là đối với phàm phu mà nói, thế nào là “đúng”? Thế nào là “phải”? Tương ứng với tánh đức là “đúng”, là “phải”, trái với tánh đức là “sai”, là “trái”, phàm phu làm sao biết được? Không hiểu được chân tướng sự thật, vậy làm gì có đạo lý không tạo nghiệp!

Thế nhưng bạn phải biết rằng “vạn pháp đều không, nhân quả chẳng không”. Nhân quả cũng là thuộc về một trong vạn pháp, vạn pháp đều không, nhân quả đâu có lý nào chẳng không! Vì sao nói nhân quả chẳng không? Là nói sự tiếp nối của nhân quả chẳng không, sự chuyển biến của nhân quả là thật có, hiện tượng của nhân quả vẫn là không, vẫn là không thể được. Vì sao vậy? Nhân biến thành quả, nhân là không rồi, quả lại biến thành nhân, quả cũng không luôn; thế nhưng hiện tượng tiếp nối của nhân quả vĩnh viễn không gián đoạn, nhân quả chuyển biến cũng là vĩnh viễn không gián đoạn. Cho nên nói nhân quả chẳng không, không phải nói tướng nhân, tướng quả, không phải như vậy, mà là nói sự chuyển biến, liên tục của nó. Nhân thiện nhất định cảm quả thiện, nhân ác nhất định gặp quả báo ác.

Phật Bồ-tát tâm địa thanh tịnh, quán chiếu vi tế; khi chúng sanh khởi tâm động niệm tạo nghiệp cũng là lúc đang thọ báo, điều này phàm phu chúng ta không nhìn thấy. Trong Phật pháp nói chúng ta về hiện báo, hậu báo, sanh báo: báo ứng đời này, báo ứng đời sau, báo ứng đời sau nữa, đây là nói về tướng thô, là hiện tượng quả báo cực kỳ rõ ràng. Đối với hiện tượng quả báo cực vi tế thì Phật Bồ-tát biết được, nói với phàm phu thì họ cũng không hiểu, họ không thể nghiệm được. Thật ra mà nói, khởi tâm động niệm cũng là lúc thọ báo. Nhà Phật nói đến chỗ cực kỳ chân thật, giảng cho mọi người về “nhân quả đồng thời”, thế nên biểu pháp trong nhà Phật là dùng hoa sen. Vì sao không dùng loài hoa khác? Hoa sen biểu pháp khá rõ ràng, khi hoa nở thì hạt sen nằm ở bên trong, bạn đều nhìn thấy nhân và quả rồi. Có mấy người tỉnh ngộ được ngay lúc đó? Hoa sen là nhân quả đồng thời, có pháp nào mà không phải nhân quả đồng thời đâu? Mọi pháp đều như vậy, chỉ là nhân quả của hoa sen đồng thời rất rõ ràng, còn hết thảy các pháp nhân quả khác đồng thời không rõ ràng, nhưng thật ra không hề sai khác.

Chúng ta làm sao mới có thể đem đúng sai, phải trái làm cho rõ ràng, làm cho sáng tỏ, chí ít thì bạn không tạo nghiệp nữa, bạn không phải chịu khổ báo.

Đoạn văn này giải thích được rất hay, nguyên nhân của “đúng sai điên đảo” đại khái không ngoài ba điều. Thứ nhất là gì? Là nhận hối lộ, che mờ lương tâm, bạn đặt lợi ích từ người khác; thứ hai là thế tình, dựa theo tình cảm, cũng che mờ lương tâm mà đem sai cho thành đúng; nguyên nhân thứ ba là qua loa đại khái, không nghiêm túc mà quan sát, qua quýt cho xong, làm điên đảo đúng sai, đây đều là lỗi lầm. Phải xem tình tiết nặng nhẹ, tạo tác lỗi lầm này có lớn nhỏ không như nhau. Phải xem sức ảnh hưởng này rộng lớn bao nhiêu, sâu xa thế nào, kết tội cũng là không tương đồng, quả báo không giống nhau. Nếu như mặt ảnh hưởng của nó càng lớn, thời gian càng dài thì tội mà bạn tạo sẽ nặng; nếu như ảnh hưởng chỉ là cá nhân, là tức thời, vậy thì tội này nhẹ, chúng ta đều phải rõ ràng. Thế nên khởi tâm động niệm, lời nói việc làm không thể không cẩn thận.

Đặc biệt là lời đồn, trong kinh Phật có nói về lời đồn không căn cứ, không căn cứ là gì? Bịa đặt sinh sự, không hề có chuyện này. Lời đồn rất đáng sợ, cổ đức thường nói: “Lời đồn dừng nơi bậc trí.” Người chân thật có trí tuệ, họ sẽ không tin, không nghe lời đồn. Một người đến nói lời bịa đặt sinh sự cho bạn biết, nói một lần, [bạn sẽ nói] không có chuyện này; người thứ hai lại nói lần nữa, [bạn vẫn nói] cũng không có chuyện này; người thứ ba lại nói với bạn, bạn không dám nói không có chuyện này nữa; mười người, tám người đều tới nói với bạn thì bạn liền hoài nghi, thật sự có chuyện này hay không? Cho nên, người đại trí tuệ thì mới có thể đối mặt với việc đặt điều sinh sự mà không bị dao động. Người như thế nào là đại trí tuệ vậy? Người không có bản thân, không có tâm riêng tư thì sẽ không bị cảnh giới bên ngoài làm dao động. Chư Phật Bồ-tát không bị dao động, vì sao vậy? Chư Phật Bồ-tát không có thân, không những không có thân mà ngay cả mạng cũng không có, thân mạng của các ngài là phục vụ cho hết thảy chúng sanh, nhất định không có chính mình, cho nên mới như như bất động. Chỉ cần có một chút ý niệm tự tư tự lợi thì không thể nào không bị ngoại cảnh làm cho dao động.

Các đồng tu học Phật chúng ta phải thường suy xét, quán sát đến chỗ sâu xa, đến chỗ tinh vi của những đạo lý này, học tập theo Phật Bồ-tát, hy vọng trong một đời này viên thành Phật đạo. Mấu chốt là chúng ta có thể chuyển trở lại được hay không? Chuyển tự tư tự lợi thành vì hết thảy chúng sanh, mỗi ý niệm, mỗi hành vi đều tương ứng với tánh đức. Vì quảng đại chúng sanh là tánh đức, vì tự

tư tự lợi là mê hoặc, điểm này cần phải phân biệt rõ ràng. Hôm nay thời gian đã hết, chúng ta giới thiệu đến đoạn này.